

Sygn. akt VI U 1126/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 sierpnia 2020 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Ewa Milczarek

Protokolant – starszy sekretarz sądowy Sylwia Sawicka

po rozpoznaniu w dniu 18 sierpnia 2020 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołań: K. L.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 8 marca 2019 r., 14 stycznia 2020 r. i 19 maja 2020 r.,

znak: (...)(...)

w sprawie: K. L.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o ustalenie kapitału początkowego

- 1) umarza postępowanie w sprawie w zakresie objętym decyzjami zamiennymi z dnia 14.01.2020 r. i 19.05.2020 r.,
- 2) zmienia zaskarżone decyzje w ten sposób, że zobowiązuje organ rentowy do wyliczenia wartości kapitału początkowego ubezpieczonej K. L. według najkorzystniejszego wariantu obejmującego lata 1987-1996, z uwzględnieniem w dochodach ubezpieczonej za rok 1991 kwoty wypłaconego świadczenia rehabilitacyjnego w wysokości 868 360 zł,
- 3) w pozostałym zakresie odwołanie oddala,
- 4) wniosek ubezpieczonej zawarty w piśmie procesowym z dnia 4.05.2019r. w przedmiocie przeliczenia wysokości emerytury zgodnie z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6.03.2019 r. przekazuje organowi rentowemu do rozpoznania.

Na oryginale właściwy podpis.

Sygn. akt VI U 1126/19

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 8 marca 2019 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., po rozpoznaniu wniosku K. L. z dnia 13 lutego 2019 roku ponownie ustalił wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku na kwotę 117.297,07 złotych. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego w kwocie 765,25 złotych oraz do obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy na poziomie 62,68% organ rentowy przyjął przeciętną podstawę

wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru przez kwotę bazową (62,68% x 1.220,89 zł). Organ rentowy uwzględnił okresy składkowe w wymiarze 25 lat, 4 miesiące i 11 dni (tj. 304 miesiące), okresy nieskładkowe w wymiarze 5 miesięcy i 13 dni oraz okresy sprawowania opieki nad dzieckiem w wymiarze 2 lata, 1 miesiąc i 3 dni (tj. łącznie okresy nieskładkowe wynoszą 30 miesięcy). Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego w dniu 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wynosi 97,70%.

Odwołanie od ww. decyzji złożyła K. L., zaskarżając ją w całości. W uzasadnieniu odwołania podała, że ustalona w zaskarżonej decyzji wartość kapitału początkowego jest niezgodna ze stanem faktycznym, albowiem nie uwzględnia 39 lat pracy odwołującej. Wskazała, że legitymuje się okresami składkowymi w wymiarze około 40 lat, a w zaskarżonej decyzji nie uwzględniono okresu składkowego w wymiarze około 15 lat przypadającego w latach 1993 – 2008, kiedy to odwołująca prowadziła działalność gospodarczą pod firmą Przedsiębiorstwo (...), (...) Spółka Jawna z siedzibą w L.. W złożonym odwołaniu odwołująca nie kwestionowała natomiast okresów nieskładkowych wyliczonych przez organ rentowy. Wobec powyższego odwołująca wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez ponowne obliczenie kapitału początkowego z uwzględnieniem faktycznego wymiaru okresów składkowych i nieskładkowych z lat 1969 r. – 2008 r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, wskazując, że wartość kapitału została ustalona w sposób prawidłowy na dzień 1 stycznia 1999 roku. Organ rentowy wskazał, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru został wyliczony z 20 lat kalendarzowych, tj. 1969, 1971 – 1972, 1979 – 1982, 1984 – 1988, 1991 – 1998. Dodał, że okres prowadzenia przez odwołującą działalności gospodarczej w latach 1992 – 1998 został wliczony do kapitału początkowego.

W piśmie procesowym z dnia 4 maja 2019 roku odwołująca zweryfikowała stanowisko zaprezentowane w treści odwołania, wnosząc o uwzględnienie do kapitału początkowego okresu składkowego zwiększonego o 15 lat, o uwzględnienie okresu pracy w Zakładzie G.

w B. i w Przedsiębiorstwie (...)

w latach 1973 – 1992 oraz okresu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej od dnia 26 lipca 1992 roku do dnia 9 stycznia 2009 roku. Ponadto odwołująca wniosła o rozpatrzenie niniejszej sprawy z uwzględnieniem wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 roku w sprawie o sygn. akt P 20/16, dotyczącego kobiet z rocznika 1953, albowiem przez błędne obliczenie kapitału początkowego organ rentowy zaniżył emeryturę należną odwołującej.

Odnosząc się do powyższego pełnomocnik organu rentowego podtrzymał stanowisko zaprezentowane w treści odpowiedzi na odwołanie oraz wskazał, że okres pracy odwołującej w Zakładzie G.

w B. w latach 1979 – 1988 i w Przedsiębiorstwie (...) w latach 1991 – 1992, jak również okres prowadzenia działalności gospodarczej w latach 1992 – 1998 zostały zaliczone do kapitału początkowego. Poza tym dodał, że odwołująca nie złożyła dotychczas skargi

o wznowienie postępowania w związku z wydaniem wyroku Trybunału Konstytucyjnego.

W kolejnym piśmie procesowym z dnia 21 czerwca 2019 roku odwołująca wniosła nadto o zaliczenie jako okresu składkowego okresu urlopu macierzyńskiego i urlopu wychowawczego w latach 1972 i 1982 oraz okresu zatrudnienia w (...) Zakładach (...) w B. w latach 1972 – 1973.

Odnosząc się do powyższego organ rentowy wskazał, że odwołująca korzystała z urlopu wychowawczego w okresach od dnia 22 kwietnia 1973 roku do dnia 30 kwietnia 1973 roku oraz od dnia 19 czerwca 1982 roku do dnia 12 lipca 1984 roku i okresy te podlegały uwzględnieniu do stażu pracy jako okresy nieskładkowe.

W piśmie procesowym z dnia 15 października 2019 roku odwołująca sprecyzowała, że kwestionuje niezaliczenie przez organ rentowy okresu pracy w Teatrze P. w B. (1.10.1969 r. – 15.09.1970 r.), w (...) K.w B. (21.09.1970 r. – 21.04.1973 r.), w Szpitalu (...) im. dr J. w B. (1.05.1973 r. – 31.07.1974 r.), w Przedsiębiorstwie (...)

w B. (24.03.1975 r. – 19.08.1977 r. w wymiarze $\frac{3}{4}$ etatu), w S. Spółdzielni G.w B. (28.06.1978 r. - 2.02.1991 r.), okresu prowadzenia działalności gospodarczej (1992 – 2002) oraz okresu leczenia chorobowego, terapii i hospitalizacji w latach 2003 – 2005, okresu otrzymywania renty chorobowej (2006 – 2008) i urlopu macierzyńskiego.

W piśmie tym odwołująca wskazała też wysokość wynagrodzenia za lata 1978 – 1983, 1984 – 1991, 1993 – 2002, 2003 – 2005, 2005 – 2008. Wniosła o ponowne przeliczenie kapitału początkowego w wersji dla niej najbardziej korzystnej z zaliczeniem udokumentowanego okresu pracy przypadającego od 1969 roku do 2009 roku.

Z kolei w piśmie procesowym z dnia 19 listopada 2019 roku pełnomocnik odwołującej podtrzymał dotychczasowe stanowisko w sprawie oraz dodał, że organ rentowy obliczył wskaźnik podstawy wymiaru na poziomie 62,68% częściowo na podstawie minimalnego wynagrodzenia za pracę w Teatrze P.za rok 1969 oraz w (...) K.za lata 1971 – 1972 i 1982, podczas, gdy organ rentowy powinien wziąć pod uwagę zamiast ww. lat okresy, w których odwołująca otrzymywała wyższe wynagrodzenie, tj.

w latach 1979 – 1990 w Spółdzielni G.w B., 1976 – 1977 w Przedsiębiorstwie (...) w B.. Ponadto wskazał, że organ rentowy nie uwzględnił składek uiszczonych przez odwołującą w latach 1999 – 2009.

W piśmie procesowym z dnia 9 grudnia 2019 roku odwołująca K. L. ponownie sprecyzowała swe stanowisko w sprawie, wskazując, że organ rentowy powinien wyliczyć wskaźnik podstawy wymiaru z 10 lat kalendarzowych z okresu 1985 – 1994, a nie z 20 wybranych lat. Ponadto – zdaniem odwołującej – organ rentowy pominął jej zarobki z lat: 1989 r. w kwocie 1.036.472 zł, 1990 r. w kwocie 2.137.748 zł i świadczenie rehabilitacyjne w kwocie 88.360 zł, świadczenie rehabilitacyjne wypłacone

w 1990 r. w kwocie 88.360 zł, 1991 r. w kwocie 11.685.300 zł i zasiłek chorobowy w kwocie 169.300 zł. Ewentualnie odwołująca wniosła

o wyliczenie wskaźnika podstawy wymiaru z 20 wybranych lat kalendarzowych, tj. 1976 – 1977, 1978 – 1981, 1985 – 1988, 1993 – 1994. Odwołująca przestawiła również inne korzystniejsze dla niej warianty obliczenia ww. wskaźnika. W pozostałym zakresie odwołująca podtrzymała dotychczasowe stanowisko w sprawie.

W piśmie procesowym z dnia 14 stycznia 2020 roku pełnomocnik organu rentowego wskazał okresy składkowe i nieskładkowe, które podlegały uwzględnieniu do obliczenia wartości kapitału początkowego, zarobki brane pod uwagę przez ZUS z poszczególnych lat oraz warianty wyliczenia wskaźnika podstawy wymiaru z 10 lat kalendarzowych przypadających

w okresach 1985 – 1994 oraz 1987 – 1996. Organ rentowy ustalił wyższy wskaźnik podstawy wymiaru z 10 lat kalendarzowych przypadających

w okresie 1987 – 1996, w wyniku czego wydał nową decyzję w przedmiocie przeliczenia kapitału początkowego.

Odwołująca w piśmie procesowym z dnia 20 lutego 2020 roku nie zgodziła się ze sposobem wyliczenia kapitału początkowego przez ZUS, twierdząc, że nadal jest on błędnie wyliczony. Dodała, że organ rentowy nie uwzględnił wszystkich okresów pracy ubezpieczonej, niezasadnie dokonał podziału na okresy składkowe i nieskładkowe, nie wskazał rzeczywistych zarobków ubezpieczonej, wyliczenie wskaźnika z 10 lat kalendarzowych

z okresu 1985 r. – 1994 r. jest nieprawidłowe, nie wyliczył do stażu pracy

33 miesięcy opieki nad dziećmi jako okresu składkowego, nie wyliczył wskaźnika wysokości podstawy wymiaru z 20 lat kalendarzowych za lata: 1985 – 1994, 1972, 1976, 1977, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1998, o którego wyliczenie odwołująca prosiła, ominięto przy wyliczeniu część socjalną, nieprawidłowo wyliczono okresy chorobowe, nie uwzględnił kwoty 868.360 zł tytułem świadczenia rehabilitacyjnego, mimo że ubezpieczona w tym czasie prowadziła działalność gospodarczą.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Ubezpieczona K. L. ma (...) lat i z zdobyła wykształcenie średnie w zawodzie kelnera.

/okoliczności bezsporne/

W okresie od dnia 1 października 1969 roku do dnia 15 września 1970 roku odwołująca pracowała w Teatrze P.w B. na stanowisku gońca w pełnym wymiarze czasu pracy. Otrzymała wynagrodzenie: w 1969 roku – 2.550 złotych i w 1970 roku – 6.851 złotych.

Następnie od dnia 21 września 1970 roku do dnia 21 kwietnia 1973 roku ubezpieczona była zatrudniona w (...) Zakładach (...) w B. na stanowisku pracownika fizycznego w pełnym wymiarze czasu pracy. W 1972 roku uzyskała wynagrodzenie w wysokości 12.144,05 złotych.

Od dnia 1 maja 1973 roku do dnia 31 lipca 1974 roku pracowała w Szpitalu (...) im. dr J. w B. na stanowisku salowej w pełnym wymiarze czasu pracy.

W okresie od dnia 24 marca 1975 roku do dnia 19 sierpnia 1977 roku była zatrudniona w Przedsiębiorstwie (...) w B. na stanowisku kasjera w wymiarze $\frac{3}{4}$ etatu. Otrzymała wynagrodzenie: w 1976 roku – 18.976 złotych i w 1977 roku – 12.912 złotych. Za 1975 rok brak kart płacowych.

Od dnia 28 czerwca 1978 roku do dnia 2 lutego 1991 roku ubezpieczona pracowała w Spółdzielni G.w B. na stanowisku instruktora praktycznej nauki zawodu, w tym w okresie od dnia 1 września 1989 roku do dnia 2 lutego 1991 roku w wymiarze $\frac{1}{2}$ etatu, a w pozostałych okresach w pełnym wymiarze czasu pracy. Uzyskała następujące wynagrodzenia: w 1978 roku – 16.713,54 złotych, w 1979 roku – 36.558 złotych, w 1980 roku – 41.898 złotych, w 1981 roku – 67.984 złotych, w 1982 roku – 44.101 złotych, w 1984 roku – 74.926 złotych, w 1985 roku – 144.868 złotych, w 1986 roku – 163.928 złotych, w 1987 roku – 216.018 złotych, w 1988 roku – 451.244 złotych, w 1989 roku – 1.053.514 złotych, w 1990 roku – 2.137.748 złotych i w 1991 roku – 213.138 złotych. W 1991 roku ubezpieczonej zostało wypłacone świadczenie rehabilitacyjne w kwocie 868.360 złotych po ustaniu zatrudnienia.

Od dnia 20 kwietnia 1991 roku do dnia 25 lipca 1992 roku ubezpieczona pracowała w Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku bufetowej w pełnym wymiarze czasu pracy. Otrzymała następujące wynagrodzenie: za 1991 rok – 13.381.600 złotych i za 1992 rok – 13.800.400 złotych. W okresach: 27.11.1991 r. – 31.12.1991 r., 10.03.1992 r. – 15.03.1992 r., 3.04.1992 r. – 18.05.1992 r., 27.05.1992 r. – 12.07.1992 r. ubezpieczona przebywała na zwolnieniu lekarskim.

W okresie od dnia 26 lipca 1992 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku ubezpieczona prowadziła pozarolniczą działalność gospodarczą. Z tego tytułu uzyskała przychody: w 1992 roku – 8.392.300 złotych, 1993 roku – 25.879.200 złotych, w 1994 roku – 76.387.400 złotych, w 1995 roku – 6.720,56 złotych, w 1996 roku – 5.967,52 złotych, w 1997 roku – 7.209,69 złotych i w 1998 roku – 7.816,25 złotych. W okresie od dnia 2 grudnia 1998 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku ubezpieczona pobierała zasiłek chorobowy.

/dowód: zeznania odwołującej K. L., nagrania audio,

k. 67 akt; świadectwo pracy, k. 6 akt kapitałowych ZUS; świadectwo pracy, k. 7 akt kapitałowych ZUS; świadectwo pracy, k. 8 a – 8 a v. akt kapitałowych ZUS; świadectwo pracy, k. 8 b – 8 b v. akt kapitałowych ZUS; zaświadczenie Rp – 7, k. 9 – 9 v. akt kapitałowych ZUS; zaświadczenie Rp – 7, k. 10 – 10 v. akt kapitałowych ZUS; zaświadczenie Rp – 7, k. 11 – 12 v. akt kapitałowych ZUS; zaświadczenie Rp – 7, k. 13 – 13 v. akt kapitałowych ZUS; zestawienie zwolnień lekarskich do druku Rp – 7, k. 14 akt kapitałowych ZUS; świadectwo pracy, k. 16 akt kapitałowych ZUS; karty płacowe, k. 19 – 19 v. akt kapitałowych ZUS; zaświadczenie, k. 33 akt/

Decyzją z dnia 3 marca 2008 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., ustalił wartość kapitału początkowego na dzień

1 stycznia 1999 roku na kwotę 110.999,90 złotych. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego w kwocie 717,15 złotych oraz do obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy na poziomie 58,74% organ rentowy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 lat kalendarzowych, tj. z lat 1987 – 1996. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru przez kwotę bazową (58,74% x 1.220,89 zł). Organ rentowy uwzględnił okresy składkowe w wymiarze 24 lat, 11 miesięcy i 27 dni (tj. 299 miesięcy), okresy nieskładkowe w wymiarze 5 miesięcy i 13 dni oraz okresy sprawowania opieki nad dzieckiem w wymiarze 2 lata i 24 dni (tj. łącznie okresy nieskładkowe wynoszą 30 miesięcy). Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego w dniu 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wynosi 97,70%.

Kolejną decyzją z dnia 22 marca 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. ponownie ustalił kapitał początkowy na kwotę 111.810,82 złotych przy zwiększeniu okresów składkowych do 25 lat, 4 miesięcy i 11 dni (tj. 304 miesiące) oraz okresów nieskładkowych w wymiarze 2 lat, 6 miesięcy i 16 dni (tj. 30 miesięcy).

Decyzją z dnia 25 marca 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. dokonał przeliczenia kapitału początkowego i ponownie ustalił wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku na kwotę 115.296,94 złotych.

/dowód: decyzja ZUS z dnia 3 marca 2008 r., k. 37 – 37 v. akt kapitałowych ZUS; decyzja ZUS z dnia 22 marca 2013 r., k. 43 – 44 akt kapitałowych ZUS; decyzja ZUS z dnia 25 marca 2014 r., k. 51 akt kapitałowych ZUS/

W dniu 13 lutego 2019 roku ubezpieczona wniosła o ponowne przeliczenie kapitału początkowego. Na skutek tego wniosku została wydana zaskarżona w niniejszej sprawie decyzja.

/okoliczności bezsporne/

Organ rentowy do ustalenia kapitału początkowego ubezpieczonej jako okresy składkowe przyjął okresy zatrudnienia liczone po 1,3% za każdy rok:

- a. 1.10.1969 r. – 15.09.1970 r. – zatrudnienie w Teatrze P.;
- b. 21.09.1970 r.- 21.04.1973 r. – zatrudnienie w (...) K.;
- c. 22.04.1973 r. – 30.04.1973 r. – okres przebywania na urlopie wychowawczym;
- d. 1.05.1973 r. – 31.07.1974 r. – zatrudnienie w Szpitalu (...) im. dr J. w B.;
- e. 24.03.1975 r. – 19.08.1977 r. – zatrudnienie w Przedsiębiorstwie (...) w B.;
- f. 6.02.1978 r. – 21.06.1978 r. – zatrudnienie w S.;
- g. 28.06.1978 r. – 2.02.1991 r. – zatrudnienie w S. Spółdzielni G. w B., w tym okres 19.06.1982 r. – 12.07.1984 r. – okres urlopu wychowawczego;
- h. 20.04.1991 r.- 25.07.1992 r.- zatrudnienie w Przedsiębiorstwie (...) w B.;
- i. 26.07.1992 r. – 31.12.1998 r. – prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej.

Ponadto organ rentowy jako okresy nieskładkowe uwzględnił następujące okresy liczone po 0,7% za każdy rok:

- a. 3.02.1991 r. – 19.04.1991 r. – świadczenie rehabilitacyjne po ustaniu zatrudnienia;

- b. 27.11.1991 r. – 31.12.1991 r. – zasiłek chorobowy;
- c. 10.03.1992 r. – 15.03.1992 r. – zasiłek chorobowy;
- d. 3.04.1992 r. – 18.05.1992 r. – zasiłek chorobowy;
- e. 27.05.1992 r. – 12.07.1992 r. – zasiłek chorobowy;
- f. 2.12.1998 r. – 31.12.1998 r. – zasiłek chorobowy.

Organ rentowy do podstawy wymiaru zaliczył zarobki:

- a. 1969 r. – 2.550 zł (Teatr P.na podstawie RP - 7)
- b. 1970 r. – 6.851 zł (Teatr P.na podstawie RP – 7) i 2.983,30 zł ((...)K. – minimalne wynagrodzenie za pracę),
- c. 1971 r. - 12.000 zł ((...) K. – minimalne wynagrodzenie za pracę),
- d. 1972 r. – 12.144,05 zł ((...) K. na podstawie kart płacowych),
- e. 1973 r. – 8.000 zł (Szpital (...) – minimalne wynagrodzenie za pracę) i 2.818,05 zł ((...) K. na podstawie kart płacowych);
- f. 1974 r. – 7.000 zł (Szpital (...) – minimalne wynagrodzenie za pracę);
- g. 1975 r. – 8.340 zł (Przedsiębiorstwo (...) – minimalne wynagrodzenie);
- h. 1976 r. – 18.976 zł (Przedsiębiorstwo (...) – 7);
- i. 1977 r. – 12.912 zł (Przedsiębiorstwo (...) – 7);
- j. 1978 r. – 16.713,54 zł (S. Spółdzielnia Gastronomiczna – (...) – 7) i 6.593,34 zł (S. – minimalne wynagrodzenie za pracę);
- k. 1979 r. – 36.558 zł (S. Spółdzielnia Gastronomiczna – (...) – 7);
- l. 1980 r. – 41.898 zł (S. Spółdzielnia Gastronomiczna – (...) – 7);
- m. 1981 r. – 67.984 zł (S. Spółdzielnia Gastronomiczna – (...) – 7);
- n. 1982 r. – 44.101 zł (S. Spółdzielnia Gastronomiczna – (...) – 7);
- o. 1984 r. – 74.926 zł (S. Spółdzielnia Gastronomiczna – (...) – 7);
- p. 1985 r. – 144.868 zł (S. Spółdzielnia Gastronomiczna – (...) – 7);
- q. 1986 r. – 163.928 zł (S. Spółdzielnia Gastronomiczna – (...) – 7);
- r. 1987 r. – 216.018 zł (S. Spółdzielnia Gastronomiczna – (...) – 7);
- s. 1988 r. – 451.244 zł (S. Spółdzielnia Gastronomiczna – (...) – 7);
- t. 1989 r. – 1.053.514 zł (S. Spółdzielnia Gastronomiczna – (...) – 7);
- u. 1990 r. – 2.137.748 zł (S. Spółdzielnia Gastronomiczna – (...) – 7);
- v. 1991 r. – 213.138 zł (S. Spółdzielnia Gastronomiczna – (...) – 7)

i 13.381.600 zł (Przedsiębiorstwo (...) – 7) organ rentowy pominął kwotę 868.360 zł z tytułu świadczenia rehabilitacyjnego wypłaconego po ustaniu zatrudnienia;

w. 1992 r. – 13.800.400 zł (Przedsiębiorstwo (...) – 7) i 8.392.300 zł (działalność gospodarcza);

x. 1993 r. – 25.879.200 zł (działalność gospodarcza);

y. 1994 r. – 76.387.400 zł (działalność gospodarcza);

z. 1995 r. – 6.720,56 zł (działalność gospodarcza);

aa. 1996 r. – 5.967,52 zł (działalność gospodarcza);

bb. 1997 r. – 7.209,69 zł (działalność gospodarcza);

cc. 1998 r. – 7.816,25 zł (działalność gospodarcza).

/dowód: pismo ZUS z dnia 14 stycznia 2020 r., k. 89 – 90 v. akt/

Wskaźnik podstawy wymiaru z 20 lat kalendarzowych z lat 1969, 1971, 1972, 1979, 1980 – 1982, 1984 – 1988, 1991 – 1998 wynosi 62,68%. Natomiast wskaźnik z 10 kolejnych lat z okresu 1985 r. – 1994 r. wynosi 61,65%, a z okresu 1987 – 1996 wskaźnik ten wynosi 63,52% (jest najbardziej korzystny dla ubezpieczonej).

/dowód: pismo ZUS z dnia 14 stycznia 2020 r., k. 89 – 90 v. akt/

Decyzją z dnia 14 stycznia 2020 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. ponownie ustalił wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku na kwotę 118.385,96 złotych. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego w kwocie 775,51 złotych oraz do obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy na poziomie 63,52% organ rentowy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 lat kalendarzowych z lat 1987 – 1996. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru przez kwotę bazową (63,52% x 1.220,89 zł). Organ rentowy uwzględnił okresy składkowe w wymiarze 25 lat, 4 miesięcy i 11 dni (tj. 304 miesiące), okresy nieskładkowe w wymiarze 7 miesięcy i 28 dni oraz okresy sprawowania opieki nad dzieckiem w wymiarze 2 lata, 1 miesiąc i 3 dni (tj. łącznie okresy nieskładkowe wynoszą 33 miesięcy). Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego w dniu 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wynosi 97,90%.

Kolejną decyzją z dnia 19 maja 2020 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. ponownie ustalił wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku na kwotę 120.567,92 złotych, zwiększając okresy składkowe w wymiarze 26 lat, 3 miesięcy i 14 dni (tj. 315 miesięcy) i weryfikując okres nieskładkowy w wymiarze 7 miesięcy i 28 dni i okresy sprawowania opieki nad dzieckiem w wymiarze 2 lat, 5 miesięcy i 21 dni.

/dowód: decyzja ZUS z dnia 14 stycznia 2020 r., k. 64 – 65 akt kapitałowych ZUS/

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w sprawie, w tym w aktach organu rentowego, dotyczących okresu zatrudnienia ubezpieczonej K. L. do dnia 1 stycznia 1999 roku, których to wiarygodność nie budziła wątpliwości Sądu, a które nie były kwestionowane przez żadną ze stron pod względem ich autentyczności, jak i prawdziwości zawartych w nich informacji. Sąd pominął dokumenty dotyczące zatrudnienia ubezpieczonej w latach 1999 – 2009, albowiem ich treść nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Podstawę ustaleń faktycznych stanowiły również zeznania odwołującej K. L. złożone na okoliczność zatrudnienia, które Sąd uznał za wiarygodne.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Na wstępie Sąd Okręgowy wskazuje, że postępowanie zostało umorzone w zakresie objętym decyzjami zamiennymi z dnia 14 stycznia 2020 roku i 19 maja 2020 roku. Na zasadzie art. 477¹³ § 1 K.p.c. zmiana przez organ rentowy zaskarżonej decyzji lub wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności zaskarżonego orzeczenia przed rozstrzygnięciem sprawy przez sąd - przez wydanie decyzji lub orzeczenia uwzględniającego w całości lub w części żądanie strony - powoduje umorzenie postępowania w całości lub w części. Poza tym zmiana lub wykonanie decyzji lub orzeczenia nie ma wpływu na bieg sprawy. W decyzji zamiennej z dnia 14 stycznia 2020 roku organ rentowy częściowo uwzględnił żądanie ubezpieczonej i ustalił wyższy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z 10 lat kalendarzowych przypadających w okresie od 1987 roku do 1996 roku oraz przeliczył kapitał początkowy. Kolejną decyzją zamienną z dnia 19 maja 2020 roku organ rentowy znów uwzględnił częściowo żądanie ubezpieczonej ponownie ustalając wartość kapitału początkowego, przy zwiększeniu okresów składkowych (w poprzedniej decyzji z dnia 14 stycznia 2020 roku organ rentowy przyjął 25 lat 4 miesiące 11 dni – tj. 304 miesiące, w kolejnej decyzji zamiennej z dnia 19 maja 2020 roku organ rentowy przyjął 26 lat 3 miesiące 14 dni – tj. 315 miesięcy). Organ w tej decyzji zamiennej zweryfikował także okres nieskładkowy ustalając, iż wynosi on 7 miesięcy 28 dni oraz okres sprawowania opieki nad dzieckiem w wymiarze 2 lat 5 miesięcy i 21 dni. Z powyższego wynika, że częściowo żądania ubezpieczonej dotyczące przeliczenia kapitału początkowego zostały uwzględnione przez organ rentowy w decyzjach zamiennych. Mając na względzie powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹³ § 1 K.p.c. orzekł jak w punkcie 1 wyroku. Pozostałe żądania ubezpieczonej, nieuwzględnione w decyzjach zamiennych zostały rozpoznane przez Sąd, co zostanie omówione w dalszej części uzasadnienia.

Zgodnie z art. 174 ust. 2 w związku z art. 6 i 7 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy okresy składkowe i nieskładkowe. Natomiast podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r. (art. 174 ust. 3 ww. ustawy). Jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy (art. 15 ust. 2a ww. ustawy). W myśl art. 175 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS Ponowne ustalenie wysokości kapitału początkowego następuje w okolicznościach określonych w art. 114. Na zasadzie art. 114 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy ponowne ustalenie prawa do świadczeń lub ich wysokości następuje, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono nowe okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość.

W przedmiotowej sprawie ubezpieczona domagała się między innymi ustalenia kapitału początkowego z 10 lat kalendarzowych z lat 1985-1994 oraz uwzględnienia wypłaconych świadczeń rehabilitacyjnych w tym czasie. W toku postępowania przed Sądem organ rentowy wydał decyzję zamienną ustalając, że najkorzystniejszym wariantem dla ubezpieczonej jest przyjęcie 10 kolejnych najkorzystniejszych lat od 1987 roku do 1996 roku. Organ rentowy jednak odmówił przyjęcia kwoty 868 360,00 zł z tytułu świadczenia rehabilitacyjnego przysługującego po ustaniu zatrudnienia, ponieważ zgodnie z art. 15 ustawy emerytalnej wlicza się kwoty świadczenia rehabilitacyjnego wypłacone w trakcie ubezpieczenia (zatrudnienia). Sąd nie podzielił stanowiska organu rentowego. W myśl art. 15 ust. 3 ustawy emerytalnej

Do podstawy wymiaru emerytury lub renty, o której mowa w ust. 1 i 2, dolicza się kwoty przysługujących ubezpieczonemu w danym roku kalendarzowym wynagrodzeń za czas niezdolności do pracy oraz kwoty zasiłków: chorobowego, macierzyńskiego, opiekuńczego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku wyrównawczego, świadczenia

wyrównawczego lub dodatku wyrównawczego, a także wartość rekompensaty pieniężnej ustaloną zgodnie z pkt 3 załącznika do ustawy z dnia 6 marca 1997 r.

o zrekompensowaniu okresowego niepodwyższania płac w sferze budżetowej oraz utraty niektórych wzrostów lub dodatków do emerytur i rent. Do podstawy wymiaru wlicza się również kwoty zasiłków dla bezrobotnych, zasiłków szkoleniowych lub stypendiów wypłaconych z Funduszu Pracy za okres udokumentowanej niezdolności do pracy, z zastrzeżeniem ust. 3a. Przy ustalaniu podstawy wymiaru emerytury lub renty uwzględnia się kwoty wynagrodzeń za czas niezdolności do pracy, oraz kwoty zasiłków: chorobowego, macierzyńskiego, opiekuńczego, przysługujących ubezpieczonemu w roku kalendarzowym przypadającym po 2004 r., z tym że łączna kwota podstaw wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne

i rentowe oraz wynagrodzeń i zasiłków nie może przekroczyć maksymalnej kwoty rocznej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne

i rentowe (art. 15 ust. 3a ustawy emerytalnej). Zastosowanie powyższego artykułu do obliczenia kapitału początkowego znajduje podstawę w art. 174 ust. 3 ustawy emerytalnej zgodnie z którym podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się

z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r. Powyższy przepis art. 15 ust. 3 ustawy emerytalnej nie różnicuje zasiłków chorobowych i innych świadczeń przysługujących po ustaniu tego obowiązku i nie wyłącza doliczenia żadnego z nich do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia emerytalnego czy rentowego. Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Warszawie w uzasadnieniu wyroku z dnia 7 września 2007 roku (sygn. akt III AUa 708/07, LEX nr 394099) ustawa o emeryturach i rentach w art. 4 pkt 13 definiuje pojęcie "ubezpieczonego" jako osoby podlegającej ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, określonym w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych,

a także osoby, która przed dniem wejścia w życie ustawy (o emeryturach

i rentach) podlegała ubezpieczeniu społecznemu lub zaopatrzeniu emerytalnemu, z wyłączeniem ubezpieczenia społecznego rolników. Na gruncie tej definicji można przyjąć, iż ubezpieczony to osoba podlegająca ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym wg art. 6-10 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74 ze zm.), jak również osoba, która w dniu 1 stycznia 1999 r. nie pozostawała w ubezpieczeniu, ale kiedykolwiek przed tą datą podlegała ubezpieczeniu społecznemu lub zaopatrzeniu emerytalnemu, z wyłączeniem ubezpieczenia społecznego rolników. Jest oczywistym, że jeżeli w ustawie ustalono znaczenie określenia prawnego w drodze definicji, w obrębie tej ustawy nie wolno posługiwać się tym określeniem w innym znaczeniu, w sytuacji braku podstaw do stwierdzenia, że zachodzi konieczność innego rozumienia zdefiniowanego pojęcia. Na gruncie art. 15 ust. 3 ustawy nie ma podstaw, aby w inny sposób niż zostało to określone w art. 4 pkt 13 ustawy, odczytywać termin "ubezpieczonemu", a w szczególności wiązać podleganie ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym

z konkretnym okresem pobierania zasiłków z ubezpieczenia społecznego czy świadczenia rehabilitacyjnego. Podobne stanowisko wyraził Sąd Apelacyjny

w Łodzi w wyroku z dnia 16 kwietnia 2014 roku (sygn. akt III AUa 172/13, LEX nr 1461080). W uzasadnieniu tego wyroku SA wywiódł, że przepis

art. 15 ust. 3 ustawy nie różnicuje zasiłków w tym chorobowego i innych świadczeń, przysługujących w czasie trwania obowiązku ubezpieczenia od takich zasiłków i świadczeń, przysługujących po ustaniu tego obowiązku

i doliczenia żadnego z nich nie wyłącza. Gdyby zamiarem ustawodawcy było to, aby do podstawy wymiaru świadczeń emerytalno-rentowych doliczać tylko zasiłki z ubezpieczenia społecznego i świadczenie rehabilitacyjne przysługujące przed ustaniem obowiązku ubezpieczenia, to dałby temu wyraz wprost w treści przepisu. Dlatego też Sąd Apelacyjny wyraził stanowisko, że okres pobierania zasiłku chorobowego wypłaconego po ustaniu obowiązku ubezpieczenia podlega wliczeniu do podstawy wymiaru emerytury. Sąd Okręgowy w całości podziela powyższe rozważania.

W konsekwencji Sąd przyjął, że odwołanie ubezpieczonej w wyżej wskazanym zakresie podlega uwzględnieniu, a jej żądanie co do zmiany zaskarżonych decyzji w zakresie dotyczącym ustalenia wartości kapitału początkowego z uwzględnieniem świadczenia rehabilitacyjnego za 1991 rok zasługuje na uwzględnienie. Mając na względzie powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 K.p.c. orzekł jak w punkcie 2 wyroku.

Ubezpieczona domagała się także uwzględnienia przy obliczeniu kapitału początkowego wszystkich lat pracy (także po 31 grudnia 1998 roku), zaliczenia jako okresu składkowego okresu urlopu macierzyńskiego i urlopu wychowawczego w latach 1972 i 1982 roku. Ponadto, ubezpieczona zakwestionowała niezaliczenie przez organ rentowy wskazanych okresów pracy, jak również przyjętych przez organ rentowy wysokości wynagrodzeń. Jak już wskazano wyżej okres 10 lat kalendarzowych do podstawy wymiaru kapitału początkowego ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r. (art. 174 ust. 3 ww. ustawy). Z powyższego wprost wynika, że nie ma możliwości uwzględnienia przy obliczaniu kapitału początkowego okresów pracy po dniu 31 grudnia 1998 roku. W takim stanie rzeczy żądanie ubezpieczonej nie mogło zostać uwzględnione. Odnosząc się zaś do okresów urlopów macierzyńskiego i wychowawczego należy wskazać, iż ubezpieczona korzystała z urlopu wychowawczego w okresach od dnia 22 kwietnia 1973 roku do dnia 30 kwietnia 1973 roku oraz od dnia 19 czerwca 1982 roku do dnia 12 lipca 1984 roku. Zgodnie z art. 7 pkt 5 ustawy emerytalnej okresami nieskładkowymi są następujące okresy: przypadające przed dniem nabycia prawa do emerytury lub renty okresy urlopu wychowawczego, urlopu bezpłatnego udzielonego na podstawie przepisów w sprawie bezpłatnych urlopów dla matek pracujących opiekujących się małymi dziećmi, innych udzielonych w tym celu urlopów bezpłatnych oraz okresy niewykonywania pracy - z powodu opieki nad dzieckiem: w wieku do lat 4 - w granicach do 3 lat na każde dziecko oraz łącznie - bez względu na liczbę dzieci - do 6 lat; na które ze względu na jego stan fizyczny, psychiczny lub psychofizyczny przysługuje zasiłek pielęgnacyjny - dodatkowo w granicach do 3 lat na każde dziecko. Wobec zdefiniowania w ustawie emerytalnej okresu urlopu wychowawczego jako okresu nieskładkowego, niemożliwe było zakwalifikowanie tego okresu jak okresu składkowego zgodnie z żądaniem ubezpieczonej. Ponadto, Sąd w toku postępowania wyjaśnił, że okres prowadzenia przez ubezpieczoną działalności gospodarczej w latach 1992-1998 został wliczony do kapitału początkowego, ponadto okresy pracy

w Zakładzie G. w B. w latach 1979 – 1988

i w Przedsiębiorstwie (...) w latach 1991 – 1992 także zostały uwzględnione w obliczeniu kapitału początkowego. Zgodnie

z dyspozycją wynikającą z przepisu art. 6 K.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Przepis ten rozstrzyga zatem na kim, w razie sporu między stronami stosunku cywilnoprawnego, spoczywa obowiązek udowodnienia faktów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Pozostaje on w ścisłym związku i tłumaczony jest w powiązaniu z przepisami kodeksu postępowania cywilnego normującymi reguły dowodzenia. Przenosząc wyrażony w art. 6 K.c., tradycyjnie zaliczany do instytucji prawa materialnego, obowiązek dowodzenia powoływanych przez stronę okoliczności na grunt prawnoprosesowy należy wskazać że koresponduje on z wyrażoną w art. 232 K.p.c. zasadą inicjatywy procesowej stron. W procesie cywilnym strony mają obowiązek twierdzenia i dowodzenia tych wszystkich okoliczności (faktów), które stosownie do art. 227 K.p.c. mogą być przedmiotem dowodu (wyrok SN z dnia 9 stycznia 2001 r., II CKN 1194/00, LEX nr 52375). Strony są "gospodarzami" postępowania i to strony procesu, a nie sąd, są wyłącznym dysponentem toczącego się postępowania i one wreszcie ponoszą odpowiedzialność za jego wynik. Na sądzie rozpoznającym sprawę nie spoczywa powinność zarządzania dochodzeń mających na celu uzupełnienie

i wyjaśnienie twierdzeń stron oraz poszukiwanie dowodów na ich udowodnienie. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych również obowiązuje zasada kontradyktoryjności, co oznacza, że do ubezpieczonego występującego z odwołaniem należy więc udowodnienie faktów pozytywnych, które stanowią podstawę odwołania, gdyż z faktów tych wywodzi on swoje prawo. Tymczasem, w niniejszej sprawie ubezpieczona w zakresie wyżej wskazanych zarzutów nie przedstawiła żadnych dowodów, z których wynikałoby, że organ rentowy niezasadnie pominął jakikolwiek okres bądź przyjął błędne kwoty wynagrodzeń. Ustalenia dokonane przez organ rentowy zostały co do zasady oparte na świadectwach pracy i zaświadczeniach Rp-7. W przypadku braku możliwości ustalenia podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjęto kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu

i wymiaru czasu pracy, zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 15 ust. 2a ustawy emerytalnej. W związku z powyższym Sąd stwierdził, że zaskarżone decyzje były prawidłowe i brak było podstaw do ich zmiany we wskazanym przez ubezpieczoną zakresie. W konsekwencji Sąd Okręgowy w pozostałym zakresie oddalił odwołanie, o czym orzekł na podstawie art. 477¹⁴ § 1 K.p.c. w punkcie 3 wyroku.

W piśmie procesowym z dnia 4 maja 2019 roku ubezpieczona zawarła wniosek w przedmiocie przeliczenia wysokości emerytury zgodnie z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r. Zgodnie z art. 464 § 1 K.p.c. odrzucenie pozwu nie może nastąpić z powodu niedopuszczalności drogi sądowej, gdy do rozpoznania sprawy właściwy jest inny organ. W tym przypadku sąd przekaze sprawę temu organowi. Jeżeli jednak organ ten uprzednio uznał się za niewłaściwy, sąd rozpozna sprawę. Sąd wskazuje, że wyczerpanie trybu postępowania administracyjnego jest warunkiem dopuszczalności drogi sądowej w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych. Wystąpienie z roszczeniami bezpośrednio na drogę sądową nie powoduje jednak odrzucenia "pозwu", lecz sąd przekazuje sprawę organowi rentowemu (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 czerwca 2008, III AUa 474/08). W związku z tym Sąd przekazał wniosek ubezpieczonej organowi rentowemu do rozpoznania, o czym orzekł w punkcie 4 wyroku na podstawie art. 464 § 1 K.p.c.

SSO Ewa Milczarek